

Oponentský posudek na práci “Integrace azylantů v České republice”, autorka: Lucia Tichá, FHS UK, Praha 2006;

Lucia Tichá předložila práci, ve které popisuje proces, kterým musí projít žadatel o azyl v České republice. Autorka zohledňuje konkrétní zákony a správní ustanovení, které řídí proces integrace azylantů do české společnosti a poukazuje na instituce, které azylanty po celou dobu čekání na české občanství doprovází a sledují. Lucia Tichá rovněž uvedla řadu příkladů z exilových zákonů zemí Evropské unie, které by mohly sloužit inspirací pro české azylové zákonodárství. Nakonec autorka dané práce uvedla několik doporučení, přijetím kterých by Česká republika usnadnila uprchlíkům proces integrace do české společnosti. Celá práce je z mého hlediska přehledná a poctivě zpracovaná. Přesto předložená práce obsahuje řadu formálních a obsahových nedostatků, které negativně ovlivnily hodnocení této bakalářské eseje. Tyto nedostatky jsou následující.

Z formálního hlediska za nedostatky považuji následující. Autorka sice řádně uvádí citace a odkazy na autory, na základě kterých dělá konkrétní závěry, nicméně nikdy neuvádí celý titul citovaného díla. Doporučuji alespoň při prvním citování uvést celý název díla, rok a místo vydání konkrétního titulu. Dále autorka k místu a ne k místu používá anglicismy. Na jednu stranu je to pochopitelné – jedná se obor, v němž angličtina kraluje, nicméně autorka by se měla alespoň snažit používat české ekvivalenty. Příklady anglicismů jsou následující: “implementace”, “restrikce”, “explicitní definování”, “azylant”, “prolongování” a další. Ke všem zmíněným anglicismům lze snadno najít odpovídající české překlady. Vedle toho na řadě míst je práce špatně řádkovaná (např. na stránce 18 je paragraf 7, pak na stránce 26 – paragraf 6). Kromě toho některé věty nedávají smysl, např. na stránce 15, věta “Uznává rozmanitost a snaží se ji udržovat a rozvíjet.” – kdo uznává rozmanitost?

Vedle těchto formálních připomínek mám k předložené práci i několik obsahových poznámek. V úvodu (4) autorka uvádí, že cílem práce je “poukázat na proces úspěšného žadatele o azyl.”. Nicméně není jasné, jakou metodou chce autorka tohoto cíle dosáhnout, ani co je předmětem a objektem výzkumu. Celá řada pojmů je autorkou přebírána bez přemýšlení o jejich významu a následně tyto pojmy jsou do práce zahrnuty jako jakési a priori. Například na stránkách 3 a 4 autorka tvrdí, že kultura není statická ani homogenní, a že žádná kultura není dokonalá a musí se stále učit. Je pochopitelné, že takové vymezení kultury je oprávněné, nicméně je vhodné uvést, kdo je autorem tohoto vymezení, a zmínit se o tom, že mohou existovat i jiné způsoby chápání kultury. Na stránce 10 autorka tvrdí, že žádná evropská země nemá uspokojivý integrační model. To by také vyžadovalo dílčí vysvětlení – uspokojivý k čemu? Vhodný pro žadatele o azyl? Nebo nejspokojivější pro domácí sociální politiku? Nebo takový, který by nejlépe vyhovoval potřebám domácí ekonomiky?

Ke stránce 11., kdy autorka mluví o integračních a asimilačních modelech a uvádí dva příklady – Francii a Německo – bylo by vhodné se zmínit o odlišných pojetích národa – zejména o modelu romantickém a osvícenském (s tím, že se jedná pouze o dva modely).

Na stránce 14. autorka píše: “...je nevyhnutelné, aby systém české sociální politiky byl ustaven tak aby, utvářel dobré podmínky všem cizincům, snažícím se pracovat v ČR”; není jasné, proč je to nevyhnutelné, na základě čeho dělá autorka tento závěr.

Na stránce 21 (dále 30, 31, 32) autorka píše o tom, že Česká republika by měla umožnit uchazečům o azyl možnost legální práce, přičemž argumentuje ryze ekonomickými důvody (je lépe, aby si vydělal sám na svoje živobytí); tato argumentace pochopitelně je založená na citovaných výzkumech. Nicméně dobrý badatel by vždy měl udržovat jistý odstup i od citované látky, i když se s touto látkou souhlasí. V tomto případě je nutno si uvědomit, že ekonomické hledisko není jediné, a že stát musí brát v úvahu celou řadu dalších hledisek,

kteří varují před poskytnutím legální práce všem žadatelům o azyl. Na stránce 22 pak autorka pokračuje v kritice stávajícího systému. Bylo by vhodné (jelikož se jedná o vědeckou práci) ne jednostranně se ztotožňovat s kritikou stávajícího systému, ale také zohlednit, jaké argumenty stojí u základu existujícího řádu.

Ke stránce 29., kde autorka uvádí charakteristiku tábora jakožto místa (pře)výchovy – pouze doporučuji si přečíst práci M. Foucaulta (např. Dohlížet a trestat), který k této problematice má dle mého názoru mnohem hlubší úvahy, než citované autory.

Na stránce 34 autorka píše (viz. i úvod), že uprchlíci jsou pro hostitelkou zemí čímsi přínosným – přináší kulturní obohacení, jsou vysoce vzdělaní, mají vysokou pracovní kvalifikaci; na stránce 47 a 48 pak autorka uvádí, že většina azylantů přicházejících do evropských zemí je nevzdělaná, ani neumí číst a psát a nemá motivaci ke studiu jazyka hostitelské země. Není jasné, nebo spíše je sporné, nakolik mohou evropskou kulturu obohatit uprchlíci, kteří jsou negramotní a ani se nesnaží naučit jazyk země, ve které chtějí zůstat žít. To – i na stránce 36, 42, 45 - zda stát má vynakládat prostředky pro výchovu uprchlíků, když z jejich strany není zájem.

V závěru autorka zase přejímá především ekonomické ohledy, pro které země evropské unie by měly urychlit proces integrace cizinců; ekonomické hledisko však není z mého hlediska tím jediným, čím se musí řídit evropská politika při vytváření legislativy řídicí přijímání a integraci uprchlíků.

S ohledem na uvedené poznámky a připomínky doporučuji předloženou práci k obhajobě, hodnotím však tuto práci jako velmi dobrou, tj. kolem 33 bodů.

Dimitrij Dospíšil